

Lisbeth Smedegaard Andersens prædiken trinitatis søndag

Taler

Lisbeth Smedegaard
Andersen

Dato

29. maj 1994

Sted

Holmens Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 28, vers 16-20

Salmer

Du, som går ud fra den levende Gud
Aleneste Gud i Himmerig
Nu takker alle Gud

BEFALING TIL OPBRUD

I modsætning til græsk filosofi har kristendommens mål aldrig været at opstille et tanke-system, der forklarer verdens indretning. Kristendommen fortæller Guds historie med mennesker, og det er en historie om bevægelse, om vandring.

Det begynder med befalingen til Abraham: "Drag ud fra dit land, fra din slægt og din faders hus til det land, jeg vil vise dig; så vil jeg gøre dig til et stort folk, og jeg vil velsigne dig!" Og folket blev stort og vandrede fra sted til sted. Først Abraham og Sara, så Jakob med sin store familie, og siden hele det israelitiske folk, der drog rundt i ørkenen under Moses' ledelse. Hvor folket gik, gik Gud selv med dem.

Også efter de er blevet bofaste, griber Gud stadig ind og sender mennesker på vandring: Profeten Jonas må drage til Nineve, Nathan sendes til kong David for at forkynde Guds vrede, og endnu senere vandrer Jesus fra nord til syd i landet med sit budskab: "Tiden er inde, Guds rige er nær - omvend jer og tro på evangeliet!"

Fra Langfredag aften til Påskemorgen lå vejene tomme, som om alverden holdt vejret; men da kvinderne kommer til graven, sætter englen en ny bevægelse i

gang: “Skynd jer hen og sig til hans disciple, at han er opstanden fra de døde; og se, han går forud for jer til Galilæa; dér skal I se ham.”

Og disciplene drog op fra Jerusalem for at gå tilbage til Galilæa. Nu stod de her, samlet omkring Jesus. De havde i den mellemliggende tid gennemlevet begivenhederne igen og igen - gentaget hans ord fra den tid, hvor de fulgtes med ham, men også talt om korsfæstelsen, rygterne om opstandelsen og endelig den mærkelige oplevelse pinsedag; men de forstod jo stadig så lidt af det hele, og splittede mellem tro og tvivl lyttede de, da han befalede dem at drage ud fra deres land og gøre alverdens folkeslag til hans disciple.

“Mig er givet al magt i himlen og på jorden!” Myndigt gav han sin befaling, og disciplene drog igen ud på vandring. Først til de nærmeste byer, siden til Grækenland, Rom og endelig også til Danmark, hvor vi nu i dag har læst Jesu befaling her fra prædikestolen og senere skal gentage ordene ved døbefonten, når vi skal døbe to små børn »i Faderens, i Sønnens og i Helligåndens navn«.

Det er svære ord – tunge som også trosbekendelsens sætninger er det. Når vi døber større børn, fortæller de tit, at folk spørger dem, om de da forstår ordene, og om de tror på det?

Men det er jo ikke det, det drejer sig om. En befaling kalder ikke på diskussion, men på lydighed – eller som Søren Kierkegaard siger i en lille artikel fra 1847: Der er kun én begrundelse for at adlyde Kristi bud, og det er, at Kristus har befalet det. Derfor behøver vi ikke at overveje med os selv, om det nu er fornuftigt eller forståeligt eller åndrigt nok: “Den hele moderne spekulation er affekteret ved at have afskaffet lydigheden på den ene side og myndigheden på den anden og ved så desuagtet at ville være rettroende”, siger Søren Kierkegaard.

Myndigheden er til stede, når vi samles omkring døbefonten: “Mig er givet al magt i himlen og på jorden”. Vores tro og vores dåb har ikke sin begrundelse i kristendommens dybsindighed eller åndrighed eller traditionens ælde, men den udgår fra befalingen fra den, der har magten i himlen og på jorden, og “Du må nu, min Tilhører”, siger Kierkegaard, “overveje med dig selv, om du vil bøje dig under denne myndighed eller ikke, antage og tro ordet eller ikke. Men vil du ikke, da gå for Gud i Himlens skyld ikke hen og antag ordet, fordi det er åndrigt eller dybsindigt, eller vidunderlig-dejligt, thi dette er Gudsbespottelse, det er at ville kritisere Gud”.

Det er en befaling – og det er grund nok.

“Ja”, siger så de betænkelige til sig selv og hinanden, men “Kan vi da døbe små børn? De kan jo ikke tro!” Og skal man i hvert fald ikke stille nogle krav til forældrene? Kan vi være sikre på, at de vil opdrage børnene i den kristne børnelærdom? Tænk, om de måske tror på reinkarnationen eller tvivler om opstandelsen og jomfrufødslen? Er det så alligevel ikke bedre at vente til det bliver tid til, at børnene selv kan tage stilling? Er det ikke bedre at stille dem frit, som man også siger.

Men er det nu frihed, man stiller dem i? Overlader man dem ikke i stedet til rodløsheden og faren for, at deres navne aldrig bliver nævnt i en sammenhæng? Og hvordan skal de da vide, at de har en værdighed, en værdi? Digteren Erik Stinus skildrer i et digt to af de mange, der i slægt efter slægt har vandret over jordens overflade, tavse og anonyme – dem, for hvem det aldrig blev tid, fordi ingen kaldte dem ved navn og gav dem en historie:

“Ifølge ubekræftede forlydender
var det endnu ikke tid, ikke hans, ikke hendes,
for fodtøj til de lange dagsmarcher,
for en rast undervejs, for sval skygge
og læskende vand i middagsheden,
en fyldt og duftende skål
i solnedgangen,
og i mørket og kulden
en lille ild at holde de onde drømmes ånder
på afstand med -
endnu ikke...”

Og han fortsætter:

“Hvor kunne de tro, de to, at historien
også var deres historie?
Hvor kunne de ha drømt -
i den klamme morgentåge,
i middagsheden,
i den skumrende gyde -

at de var andet end bærere...”

Og de går og går disse mennesker - går navnløse gennem ørkener og over vidder, fulgt af tynde skygger i sandet.

Hvordan skal de kunne tro, at historien også er deres historie, hvis ingen har kaldt dem ved navn og fortalt dem, at de er led i en lang kæde af mennesker – ikke anonyme væsener, men mennesker – med del i en historie, der begyndte ved tidernes begyndelse, da Gud sendte Abraham på vandring? Og at selvom de – og vi – skal leve med risiko og lidelse og bære byrder, som det nu engang er menneskers lod: I morgentågen, i middagsheden og i den skumrende gryde, så går vi ikke uden mål og med. Vi har fået betroet en opgave af ham, der har magten i himlen og på jorden.

Derfor lød hans befaling på at døbe - ikke på vores bekendelse, men til den forkyndelse, bekendelsen er: Forkyndelsen af, at vi modtager navn, identitet og opgave fra ham, der levede og døde for vores skyld. At intet menneske er overladt til tilfældigheden, men har en plads i Guds evighed. Det er indholdet af den forkyndelse, der gentages ved døbefonten, slægt efter slægt, søndag efter søndag - uden forbehold, uden småligt hensyn til vore betænkeligheder.

Men hvad så med min voksne tro eller tvivl? Hvad med alt det, jeg ikke forstår og ikke er kommet til klarhed over?

Fra biblen ved vi, at der er en tid til alt: “En tid til at fødes og tid til at dø, tid til at plante og tid til at rydde”. Nu er tiden for argumenter og forbehold forbi, og det er tid til at handle. Jesus skelner ikke mellem dem, der tilbeder ham og dem, der står og ikke rigtig ved, hvad de skal tro - de er kommet på englens bud, det er nok, og nu sender han dem ud i verden med en opgave. De har haft deres tid til overvejelse og refleksion efter påskens omvæltende begivenheder - ligesom vi har haft vores tid til at kæmpe med et ændret verdensbillede og gøre os nogle tanker om, hvad det altsammen betyder for os i dag. Nu er det tid at handle. Rundt omkring os fortvivler mennesker og klager over manglende indhold i livet, over ensomhed og håbløshed, og de har brug for vores kærlighed og omsorg. Længere borte er der ufred og krig, og befolkningen dér behøver vores støtte, moralsk og

materialt. Der er nok at gøre, og Jesus sender os ud til nær og fjern for at forkynde håb, og for at vi ved vores tilstedeværelse kan vise, at vi mener det alvorligt med det håb. Han sender de tvivlende med de troende, og han gør det ved at tvinge os til at rette blikket bort fra os selv.

Og er der nogen anden vej bort fra spekulationerne? En kvinde fortalte engang, at hun som ung havde mistet et nyfødt barn - det døde umiddelbart efter fødslen. Hun var helt knust, og i længere tid magtede hun ikke at tage sig af sine to andre børn, men overlod til familie og venner at tage sig af både dem og af hjemmet. En dag faldt den ene, en lille pige på 5 år, ned ad trappen og brækkede sin arm. Da hun kom hjem fra skadestuen med armen i gips, tog moderen imod hende, grædende og med dårlig samvittighed. Men pigen så på hende og så sagde hun: "Nu skal her ikke grædes mere. Nu skal vi og læse historier".

Der er en tid til alt, en tid til at sørge og en tid til at le. En dag fejes tvivl og sorg til side som gammelt edderkoppespind, og vi kaldes tilbage til det liv, der er vores – det liv, hvor vi skal give det videre, vi har modtaget.

"Du må nu, min Tilhører overveje med dig selv, om du vil bøje dig under denne myndighed eller ikke, antage og tro ordet eller ikke". At antage er også at bringe videre, og måske har vi endnu et forbehold med hensyn til den sidste del af befalingen: Befalingen om at lære de døbte at holde alt det, som han har befalet os.

Altså ikke at lære dem at kende hans bud, men at holde dem. Det første kan enhver gøre, om ikke andet så ved gammeldags terperi. Men at lære andre at holde noget, at leve efter det – det kan man kun ved selv at gå foran. Som Jesus gjorde det. Han er vort eksempel og forbillede; men hvad med os? Vi bliver panikslagne ved tanken om at skulle være eksempel for andre, for vi kender jo os selv altfor godt.

Men tænk igen, hvilken befrielse: Det er ikke det, det drejer sig om. Vi skal ikke vurdere os selv. Vi går jo, fordi vi har fået befaling om det.

På en albertavle i en østjydsk middelalderkirke vandrer en mand med en rød stav i hånden. Albertavlen er anbragt under de gamle hvælvinger med kalkmalerierne, men den er malet af den moderne kunster Arne Haugen Sørensen. Han kalder manden for vandringsmanden, og hans vandring fører ham fra tavlens venstre

side hen under et mægtigt kors, hvor Jesus hænger med tykke jernnagler igennem hænder og fødder; men han har retning mod tavlens højre side, hvor en engel svæver over Abraham med Isak i favnen – den Abraham, der gik på Guds befaling.

Vandringsmanden har en blå skygge bag sit hovede, og kunstneren har kaldt et tidligere udkast for “Vandringsmanden med barndomsminder”, for mennesker under Jesu kors er så mange slags; men de er alle del af historien, ligesom de alle *har* en historie. Og når man ser nærmere efter, så opdager man, at vandringsmandens ansigt er dobbelt: Det vender bagud mod det, der var, men også fremad mod det, der kommer. Men han er til i øjeblikket – det øjeblik, hvor vi er levende deltagere i Guds historie med mennesker, levet på baggrund af Jesu kors og opstandelse: Vi er her kun på træk, siger kunstneren – men vi får lov at være med netop nu.

En sådan vandringsmand er du, og det eneste en vandringsmand behøver for at gå, er en vej at gå ad. Du behøver ikke at lede efter den – den finder din fod her uden for kirkedøren, og den holder dig fast fra nu og indtil verdens ende.

Og tvivlen, og forbeholdende kan du også godt lægge fra dig. Vi er små mennesker, det er vist og sandt, men vi går på befaling af ham, der har magten i himlen og på jorden. Som Abraham, som Jakob, som disciplene – som mennesker, døbt i Faderens, i Sønnens og Helligåndens navn.

Amen.

Kilde

"Prædikener fra i går til i morgen – en postil over 2. tekstrække", side 184-189. Redigeret af Sabine Bech-Hansen, Peter Hedegaard og Henrik Wigh-Poulsen. Forlaget ANIS. 1995.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet, Trinitatis

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/lisbeth-smedegaard-andersens-praediken-trinitatis-sondag>